

Kohtuasi C-946/19**Eelotsusetaotlus****Saabumise kuupäev:**

27. detsember 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)
(Ühendkuningriik)**Eelotsusetaotluse kuupäev:**

19. detsember 2019

Hageja:

MG

Kostja:

HH

[...]

EELOTSUSETAOTLUS**EUROOPA LIIDU KOHTULE**

[...]

KOHUS MÄÄRAB:

1. Euroopa Liidu Kohtule esitatakse EL toimimise lepingu artikli 267 alusel järgmised eelotsuse küsimused:
 - 1) Kas määruse (EL) nr 1215/2012 (edaspidi „**uuesti sõnastatud Brüsseli I määrus**“) artikli 4 lõige 1 annab isikule, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, vahetult kohaldatava õiguse?
 - 2) Kui jah, siis:
 - a) Kui sellist õigust rikutakse seeläbi, et selle isiku vastu alustatakse kohtumenetlust kolmandas riigis, siis kas liikmesriigil on

kohustus tagada õiguskaitsevahend [(Eelotsusetaotluse esimene osa) **lk 2**], sh kohaldada hagi esitamise keeldu?

- b) Kas mis tahes selline kohustus laieneb juhtumile, mille puhul ei saa kolmandas riigis kohtusse pöördumise hagi alust liikmesriigi kohtutes kohaldamisele kuuluvate õigusaktide kohaselt kasutada?

2. Euroopa Kohtu kodukorra artiklis 94 („Eelotsusetaotluse sisu“) nõutav täiendav teave on esitatud käesoleva määruse lisas.

[...]

[(Eelotsusetaotluse teine osa) lk 1]

19. DETSEMBRI 2019. AASTA MÄÄRUSE LISAS

A. [Poolte esindajate andmed] [...]

1. [...]

B. ASJAOLUD

2. MG on sündinud Ameerika Ühendriikides. Ta sai 2017. aasta veebruaris Malta kodanikuks ja on seega ELi kodanik. Samuti on tal Saint Kitts ja Nevis kodakondsus. Tema alaliseks elukohaks on Ühendkuningriik (uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse¹ artikli 4 lõike 1 tähenduses).
3. HH sündis Uus-Meremaal ja on selle kodanik. Ta sai Malta kodanikuks 2017. aasta veebruaris ja on seega samuti ELi kodanik. Enne 2019. aasta algust oli tema alaliseks elukohaks (uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 4 lõike 1 tähenduses) mõni aasta Ühendkuningriik, kuid praegu elab ta Uus-Meremaal.
4. MG ja HH olid 2013. aastast kuni 2019. aasta jaanuarini romantilises suhtes. Nad ei olnud abielus, kuid elasid koos. Selle suhte ajal reisisid menetlusosalised korrapäraselt ja viibisid välismaal rohkem kui Ühendkuningriigis, kuid kõikidest peatuspaikadest kõige kauem viibisid nad Londonis (kus elasid MG majas). Menetlusosalised [**lk 2**] olid mõnda aega puhkamiseks ja HH perekonna küllastamiseks Uus-Meremaal ning ostsid seal talu. Suhte lõpetajaks oli MG.
5. Suhte ajal osteti MG raha eest mitmesugust hinnalist vallas- ja kinnisvara (üle kogu maailma). See vara on kas MG, ühiselt MG ja HH, üksnes HH või HH kontrolli all olevate äriühingute nimel. Selle vara hulgas on: i) villa Itaalias; ii) talukinnistu ja põllumajandusettevõtte Uus-Meremaal (mille omanikuks on Uus-

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (uuesti sõnastatud (ELT 2012, L 351, lk 1).

Meremaa äriühing, mille osakud kuuluvad menetlusosalistele); iii) sportautod, mis asuvad Šveitsis; iv) sportautode ostmiseks mõeldud hoiused; ja iv) Ameerika Ühendriikides Ameerika äriühingutesse investeeritud rahalised vahendid.

6. MG väidab, et suhte ajal kasutas HH teda füüsiliselt ja emotsionaalselt ära. HH eitab seda. MG väidab, et kirjutas soetatud vara HH nimele või andis tema kontrolli alla üksnes seetõttu, et HH survestas teda selleks lubamatult. HH eitab seda. Tema sõnul soovis MG, et tal oleks vara suhtes omandiõigus.

C. MENETLUSE TAUST

C.1 Inglismaal toimuv menetlus

7. Veebruaris ja märtsis 2019 pidasid MGd esindavad Inglise õigusnõunikud ja HHd esindavad Inglise õigusnõunikud suhte ajal omandatud vara omandiõiguse küsimuses kirjavahetust.
8. MG esitas 26. märtsil 2019. aastal hagi HH vastu High Court of England and Walesi (kõrge kohus (Inglismaa ja Wales)) (edaspidi „**Inglismaal toimuv menetlus**“), et kohus tuvastaks ja otsustaks, et tal on vara omandiõigus. Tema materiaalsoetuslik nõue tugineb:²
- 8.1 Inglise õiguse *ex aequo et bono* põhimõtetel – ta väidab, et välja arvatud juhul, kui HH suudab tõendada, et MG soovis vara temale kinkida, tähendab see, et ta kirjutas vara tasuta HH nimele, et too valdab usaldusisikuna nimetatud vara MG heaks. [lk 3]
- 8.2 Inglise alusetu rikastumise õigusele – ta väidab, et HH peab tagastama sellise vara omandiõiguse, mis soetati MG-le lubamatu surve avaldamise või teadvustamata käitumise tulemusel.
9. HHle toimetati Inglismaal toimuva menetlusega seotud dokumendid kätte 28. mail 2019.
10. HH vaidlustas Inglise kohtu kohtualluvuse MG hagi menetlemiseks. 25. juuni 2015. aasta kohtuotsuses (vt „**Lisa B**“) leidis High Courti (kõrge kohus, Inglismaa ja Wales) kohtunik Justice Lavender, et kohtul on Brüsseli I määruse artikli 4 lõike 1 alusel kohtualluvus, et MG hagi menetleda. Eelkõige:
- 10.1 Uuesti sõnastatud Brüsseli I määrus on pooltevahelisele vaidlusele kohaldatav. Artikli 1 lõike 2 punktis a ette nähtud erand ei ole kohaldatav,

² MG nõuet muudeti 12. novembril 2019, nii et sellega i) nõutakse HHlt ka hüvitist usaldussuhtest tuleneva kohustuse rikkumise eest, mis seisnes Ameerika äriühingutesse investeeritud rahaliste vahendite väärkasutamises ja ii) lisati kaaskostjana Šveitsi äriühing (mida kontrollib HH).

sest Inglise õiguses ei peeta sellist suhet, nagu oli MG ja HH vahel „*abielule sarnase toimega suhteks*“.

- 10.2 HH alaline elukoht oli kuni 2019. aasta jaanuarini Ühendkuningriik ja hagi esitamise ajal oli see tema viimane teadaolev alaline elukoht.³
- 10.3 MG nõue seoses Itaalias asuva varaga ei kuulu uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 24 lõikes 1 sätestatud erandliku kohtualluvuse kohaldamisalasse. Tema taotletav õiguskaitse puudutab MG ja HH vahelisi õigusi ja kohustusi, mitte asjaõigusi.
11. Kohtunik otsustas ka, et isegi kui uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 4 lõike 1 tähenduses poleks HH alaliseks elukohaks olnud Ühendkuningriik (nii, et ükski liikmesriik poleks olnud tema alaliseks elukohaks), siis oleks Inglise rahvusvahelise eraõiguse normide kohaldamise tulemusel kohtualluvus MG nõude menetlemiseks sellegipoolest olnud olemas.⁴
12. Lisaks sellele loobus HH 25. juunil 2019 taotlusest peatada menetlus Inglismaal vastavalt uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artiklile 34⁵ (kuigi formaalselt ta seda kohaldamatuks ei tunnistanud) ja High Court (kõrge kohus, Inglismaa ja Wales) jättis selle rahuldamata. [lk 4]
13. Inglismaal toimuva menetluse raames on HH võtnud Inglise kohtu ees kohustusi, mis ei lase tal MG nõude esemeks oleva varaga toiminguid teha. Lisaks sellele on MG saanud Šveitsi kohtutest esialgse õiguskaitse (et toetada Inglismaal toimuvat menetlust vastavalt 2007. aasta Lugano konventsiooni⁶ artiklile 31), millega keelatakse igasugused toimingud Šveitsis asuvate sportautodega.
14. High Courti (kõrge kohus, Inglismaa ja Wales) kohtualluvust puudutavaid otsuseid ei ole edasi kaevatud. Inglismaal toimuv menetlus on pooleli.

³ Kohaldades kohtuotsust C-327/10: Hypotecni banka a.s. vs. Lindner (ECLI:EU:C:2011:745).

⁴ Need Inglise õiguse normid oleksid kuulunud kohaldamisele uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 6 lõike 1 kohaselt, sest kuigi HH oli Malta kodanik, ei olnud Malta tema alaliseks elukohaks. Kohtunik leidis, et kui Inglise õigusnormid kuuluvad kohaldamisele, on MG nõude ja Inglismaa vahel olemas piisav seos, et põhjendada selle nõude esitamist väljaspool HH-le kohaldatavat kohtualluvust ja et Inglismaa oli MG nõuete menetlemiseks *forum conveniens*.

⁵ HH esitas selle taotluse 17. juunil 2019. MG oli seisukohal, et artikkel 34 ei ole kohaldatav, sest mitu artikli 34 lõikes 1 ette nähtud tingimust ei ole täidetud.

⁶ Tsiviil- ja kaubandusajade kohtualluvuse ja neid käsitlevate kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise konventsioon, millele kirjutati alla 30. oktoobril 2007 Luganos (ELT 2009, L 147/5).

C.2 Uus-Meremaal toimuv menetlus

15. HH esitas 25. märtsil 2019. aastal (seega Inglismaal toimuva menetluse alustamisele eelneval päeval) Uus-Meremaa Family Courti (perekonnaasjade kohus, Uus-Meremaa) avalduse määruste tegemiseks Uus-Meremaa 1976. aasta varasuhete seaduse (Property (Relations) Act 1976, edaspidi „**1976. aasta seadus**“) kohaselt, et jagada vara, mis pooled olid oma suhte kestel omandanud (edaspidi „**Uus-Meremaal toimuv menetlus**“).
16. Uus-Meremaa 1976. aasta seadusel on selle kohaldamise korral järgmised omadused:
 - 16.1 Seda kohaldatakse (tavaliselt vähemalt kolm aastat) koos elanud mitteabieluliste paaride kooselu lõpetamise korral.
 - 16.2 Selles tehakse vahet „suhtega seotud vara“ ja „lahusvara“ vahel.
 - 16.3 Selles on sätestatud, et suhte ajal omandatud vara („suhtega seotud vara“) tuleb väheste eranditega jagada võrdselt.
 - 16.4 Seda kohaldatakse vallasvarale kõikjal maailmas ning kinnisvarale, mis asub Uus-Meremaal.
 - 16.5 See on potentsiaalselt kohaldatav Uus-Meremaal asuvale kinnisvarale, isegi kui kummagi abikaasa ega partneri alaline elukoht ei ole Uus-Meremaal. See on potentsiaalselt kohaldatav vallasvarale juhul, kui taotluse esitamise ajal on ühe abikaasa või partneri alaline elukoht Uus-Meremaal (nii nagu see on määratletud Uus-Meremaa õigusaktides). [lk 5]
 - 16.6 Uus-Meremaa õigussüsteemis on 1976. aasta seaduse puhul tegemist tervikliku seadustikuga. Uus-Meremaa kohus ei luba nõude esemeks oleva vara omandiõiguse kindlakstegemisel kohaldada välisriigi õigusnorme.
 - 16.7 Uus-Meremaa kohtule jääb õigus vallas- või kinnisvara suhtes otsustamisel kohtualluvusest keelduda, tuginedes *forum conveniens*'ile.
17. Kohustuste tõttu, mida HH on Inglismaal toimivas menetluses võtnud, ei ole MG-le Uus-Meremaal toimuva menetlusega seotud dokumente kätte toimetatud.⁷ Sellegipoolest on MG menetlusest teadlik.

⁷ Euroopa Liidu Kohtule käesoleva eelotsusetaotluse esitamise ajal ei ole MG-le Uus-Meremaal toimuva menetlusega seotud dokumente ikka veel kätte toimetatud ja Inglismaa kohus on kohaldanud esialgset õiguskaitset, nii et kui HH soovib Uus-Meremaa menetlusega seotud dokumendid kätte toimetada, peab ta sellest kõigepealt teavitama, nii et Inglise kohtul on võimalik otsustada, kas lubada tal seda teha või tuleks seda kuni käesolevas kohtuasjas esitatud küsimuste lahendamiseni takistada.

C.3 MG taotlus hagi esitamise keelu kohaldamiseks

18. MG esitas 9. aprillil 2019. aastal Inglismaal toimuva menetluse raames taotluse, et kohus teeks määruse, mis keelaks HH-I Uus-Meremaa menetlusega jätkamist (mida Anglo-Ameerika riikides tuntakse kui „hagi esitamise keeldu“ (*anti-suit injunction*)).
19. MG väitis, et uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 4 lõikest 1 tuleneb tema õigus olla kohtusse kaevatud üksnes Inglismaal.⁸ Ta väitis, et kohtul on kohustus kaitsta seda õigust seeläbi, et kohaldab hagi esitamise keeldu isiku suhtes, kes alustab või jätkab kohtumenetlust tema vastu kolmanda riigi kohtutes. Teise võimalusena väitis ta, et nimetatud õiguse näol on tegemist olulise teguriga, mida kohus peab arvestama, kui ta kaalub hagi esitamise keelu kohaldamist oma tavalise, üldisest õigusest tuleneva pädevuse piires.
20. Kohtuotsuses, mis on tehtud 23. juulil 2019 („**Lisa C**“), jättis kohtunik J. Lavender hagi esitamise keelu kohaldamata. Ta leidis, et liidu õiguse kohaselt ei ole nõutav, et liidus alalist elukohta omava isiku artikli 4 lõikest 1 tulenevat „õigust“ tuleks sel viisil kaitsta. Eelkõige märkis kohtunik, et uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse sätetes ei ole selle „õiguse“ „rikkumise“ korral ette nähtud sellist õiguskaitsevahendit nagu hagi esitamise keeld. Seega otsustas kohus, et puudub automaatne õigus hagi esitamise keelule. [lk 6]
21. Põhjendavas osas analüüsis kohus ka kahte varasemat kohtuasja⁹, milles Court of Appeal (apellatsioonikohus, Inglismaa ja Wales) leidis, et määruse 44/2001¹⁰ artikli 20 lõige 1 ja uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 22 lõige 1 annavad töötajatele õiguse, mille kohaselt ei tohi nende tööandja kaevata neid kohtusse väljaspool nende alalise elukoha liikmesriiki, ja et kolmandates riikides nende vastu alustatud menetlusi tuleks piirata hagi esitamise keeluga. Sellegipoolest leidis kohus, et Inglise pretsedendiõigusest tulenevalt ei tekkinud kohustust tuvastada, nagu tuleks liidus alalist elukohta omavate isikute artikli 4 lõikest 1 tulenevat „õigust“ kaitsta samamoodi, nagu töötajate „õigust“, mis tuleneb artikli 22 lõikest 1.
22. Pärast seda, kui kohus oli järeldanud, et ei eksisteeri automaatset õigust hagi esitamise keelule, leidis kohus eelnevast sõltumatult, et kui tavapärase, st üldise õiguse alusel hagi esitamise keelu kaalumisel analüüsitakse erinevaid poolt- ja vastuargumente, siis ei tule artikli 4 lõikest 1 tuleneva „õiguse“ olemasolu pidada oluliseks teguriks. Sellele tuginedes leidis kohus, et asjaolu, et HH on alustanud

⁸ Kumbki uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 4 lõike 1 erand ei ole pooltevahelisele vaidlusele kohaldatav.

⁹ *Samengo-Turner vs. J&H Marsh & McLennan (Services) Ltd* [2007] EWCA Civ 723; [2007] 2 All ER (Comm) 813 ja *Petter vs. EMC Europe Ltd* [2015] EWCA Civ 828; [2015] 2 CLC 178.

¹⁰ Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42).

Uus-Meremaal toimuvat menetlust, ei ole kuritahtlik ega rõhuv, nõnda et see õigustaks hagi esitamise keelu kohaldamist.

23. Kohus andis 29. juulil 2019 MG-le loa vaidlustada hagi esitamise keelu kohaldamata jätmise.

D. EELOTSUSETAOTLUSE PÕHJENDUSED

D.1 Court of Appeal (apellatsioonikohus, Inglismaa ja Wales) otsus

24. Court of Appeal (apellatsioonikohus, Inglismaa ja Wales) [...] vaatas apellatsioonkaebuse läbi 3. detsembril 2019.

25. Court of Appeal (apellatsioonikohus, Inglismaa ja Wales) tegi kohtuotsuse 12. detsembril 2019 („**Lisa A**“):

25.1 Ta nõustus kohtu järeldusega, mille kohaselt varasemad riigisisesed otsused hagi esitamise keelu kohta uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 22 lõikes 1 sätestatud õiguste kaitsmiseks ei seo Inglismaa kohtuid seoses artikli 4 lõikega 1.

25.2 Ta selgitas, et enne kui ta saab teha otsuse hagi esitamise keelu kohaldamise või kohaldamata jätmise kohta, on vaja Euroopa Kohtult esitatud küsimuste kohta eelotsust. **[lk 7]**

25.3 Ta selgitas, et ei soovi võtta omaks MG tõlgendust artikli 4 lõike 1 tähenduse ja mõju suhtes, kuivõrd hagi esitamise keelu puhul ei oleks HH-l oma nõuet Uus-Meremaa 1976. aasta seaduse alusel üldse võimalik esitada, kuivõrd tal ei ole võimalik Inglismaal sellist nõuet esitada.

D.2 Asjassepuutuvad liikmesriigi õigusnormid

26. Inglismaa kohtu pädevus kohaldada hagi esitamise keeldu tuleneb 1981. aasta kõrgema astme kohutute seaduse (Senior Courts Act 1981) § 37 lõikest 1, milles on sätestatud: „High Court (kõrge kohus, Inglismaa ja Wales) võib teha (esialgse või lõpliku) kohtumääruse [...] kõigil juhtudel, mil kohus leiab, et see on õiglane ja sobiv“.

27. Hagi esitamise keeld on suunatud isikule, kes soovib välisriigi kohtus kohtumenetlust alustada, mitte välisriigi kohtule. Hagi esitamise keelu rikkumine on lugupidamatuseavaldus Inglismaa kohtu vastu. Lugupidamatuseavaldust kohtu vastu võib karistada vangistuse, trahvide või vara arestimisega.

28. Inglismaa kohtul on kohtualluvus kohaldada HH suhtes hagi esitamise keeldu, kuivõrd MG taotlus selle määruse tegemiseks on tehtud Inglismaa kohtumenetluse

raames ja selle toetamiseks ning HH kuulub seoses käesoleva menetlusega Inglismaa kohtualluvusse.

29. Kohtul on hagi esitamise keelu kohaldamise otsustamisel kaalutusõigus, kuigi tavaliselt kohaldab Inglismaa kohus hagi esitamise keeldu, kui kostja soovib alustada kohtumenetlust teises riigis ja hagejal on lepingust tulenev õigus olla kohtusse kaevatud üksnes Inglismaal (sest on kokku lepitud erandlik kohtualluvus Inglismaa kohtu kasuks) või kui kohtumenetlus teises riigis on kuritahtlik või rõhuv.
30. Court of Appeal (apellatsioonikohus, Inglismaa ja Wales) selgitas, kuidas teostatakse kaalutusõigust hagi esitamise keelu kohaldamise otsustamisel:

[50] [...] hagi esitamise keeldu kohaldatakse juhul, kui see aitab vältida ülekohtu, tunnistades samas, et paratamatult on tegemist välisriigi kohtu menetluse sekkumisega ja sellist pädevust tuleb teostada ettevaatusega: *British Airways Board vs. Laker Airways Ltd* [1985] AC 58. Kui õiguskaitsevahendit on võimalik kasutada kahes kohtualluvuses, kohaldab Inglismaa kohus hagi esitamise keeldu üksnes juhul, kui menetlus välisriigis oleks kuritahtlik või rõhuv: *Société Nationale Industrielle Aerospatiale vs. Lee Kui Jak* [1987] AC 871 (PC). House of Lords on leidnud, et lävi on veelgi kõrgem, kui kostjal ei ole hagi esitamise keelu kohaldamisel võimalik mujal menetlust alustada. Selliseid olukordi nimetatakse „üheainsa kohtualluvuse juhtumiteks“ ja käesolev kohtuasi on sellise olukorra näide. Kohtuasjas *British Airways vs. Laker* leidis House of Lords, et sellistel juhtudel on võimalik teha määrus välisriigi menetluse keelamiseks, kuid seda on võimalik teha üksnes juhul, kui välisriigi kohtualluvuses toimuv menetlus oleks sedavõrd **[lk 8]** ülekohtune, et seda on võimalik pidada õiglusenõude rikkumiseks. Lord Scarman sõnastas selle punktis 95 järgmiselt:

„Ma rõhutan, et tegemist on lähenemisviisi ja põhimõttega, mida kohaldatakse üldiselt. Lähenemisviisi peab olema ettevaatlik, kuivõrd määruse puhul, millega keelatakse Inglismaa kohtu alluvuses oleval isikul taotlemast õiguskaitset välisriigi kohtus, kus tal on vajalike asjaolude esitamise korral olemas hagi alus, on selle varjatusest ja kaudsusest hoolimata tegemist selle välisriigi kohtumenetluse sekkumisega. Ettevaatus on vajalik isegi nn *forum conveniens* olukorras, st juhul, kui õiguskaitsevahend on olemas nii Inglise kui ka välisriigi kohtus. Selgelt on ettevaatus vajalik olukorras, kus seoses sellise nõudega, mida asjaolude tõendamise korral välisriigi kohtus tunnustatakse ja mis on seal maksmapandav, puudub õiguskaitsevahend Inglismaa kohtutes.

Sellelipoollest on Inglismaa kohtul ka viimati nimetatud juhul pädevus sellist määrust teha, kui hagi esitamine välisriigi kohtus on asjaolusid arvestades sedavõrd ülekohtune, et seda võib „ulatusliku ja paindliku“ õigluse põhimõtte alusel pidada hageja õiglusenõude rikkumiseks.

Tegemist on õigusega olla kaitstud selle eest, et kostja esitab välisriigis hagi, mis asjaolusid arvestades on ülekohtune ja äärmiselt ebaõiglane. See õiglusest tulenev õigus mitte olla haigetud välisriigis tekib üksnes juhul, kui ebaõiglus on selline, mis nõuab Inglismaa kohtu sekkumist ebaõigluse ärahoidmiseks. Selliseid juhtumeid esineb seega vähe, kuid selline pädevus on olemas ja see peab ka nii jääma.“

[51] Dicey¹¹ on selle põhimõtte mõju kokku võtnud järgmiselt (punktis 12-089):

„Õige näib olevat hinnang, mille kohaselt see, et kohus võib anda määruse, mis keelab kostjal esitada hagi olukorras, milles selle tulemusel sisulist nõuet kohtusse arutamiseks ei esitatagi, on tõsine asi, ja selleks, et olla veendunud, et õiglus nõuab just sellise määruse tegemist, peaks kohus nõudma tavapärasest mõjuvamaid põhjuseid.“

31. Sellist olukorda kirjeldatakse kui „**üheainsa kohtualluvuse juhtumit**“. HH ei saa Uus-Meremaa 1976. aasta seadusest tulenevat nõuet Inglismaa kohtutes esitada, sest i) 1976. aasta seadus ei ole osa Inglismaa õigusest ja ii) Inglismaa kohtud ei kohaldaks Uus-Meremaa õigust ühelegi vaidlusele, milles pooled vaidlevad suhte kestel omandatud vara omandiõiguse üle. Inglismaa õiguses on ette nähtud vaid vara jagamine abielu või registreeritud partnerluse lõpetamise korral (ja mitte romantilises kooselusuhtes olnud paaride lahkuminekukorral).

D.3 Asjakohased liidu õigusnormid

32. Liidu õigusnormid ei luba liikmesriigi kohtutel kohaldada hagi esitamise keeldu, et takistada isikul menetluse alustamist teiste liikmesriikide kohtutes (vt kohtuotsus C-159/02: Turner vs. Grovit, ECLI:EU:C:2004:228, milles leiti, et selline määrus on võrdväärne välisriigi kohtu kohtualluvusse sekkumisega ja on kokkusobimatu [lk 9] vastastikuse usalduse põhimõttega, mis on uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse eelkäija aluspõhimõtteks).

Käesolev eelotsusetaotlus puudutab aga isikul kolmandate riikide kohtus menetluse alustamise keelamist, mille puhul juba määratluse kohaselt uuesti sõnastatud Brüsseli I määrust ei kohaldata.

33. Oma hagi toetuseks tugines MG:
- 33.1 Artikli 4 lõike 1 imperatiivsele sõnastusele („*esitatakse*“) ja rõhuasetust õiguskindlusele, mis on uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse aluseks.
- 33.2 Euroopa Kohtu praktikale, milles on artikli 4 lõiget 1 (ja selle eelkäijaid) kirjeldatud nõnda, et selle eesmärk on kaitsta kostjaid, ja uuesti sõnastatud

¹¹ Dicey, Morris ja Collins, *Conflict of Laws* 15. trükk.

Brüsseli I määruse (ja selle eelkäijate) sätteid nõnda, et nendega antakse õigusi ja pannakse kohustusi üksikisikutele.¹²

33.3 ELi õiguse põhimõtetele, mis puudutavad tõhusust ja võrdväarsust seoses liidu õigusest tulenevate õiguste rikkumise korral kasutatavate õiguskaitsevahenditega. Seoses võrdväarsusega väidab MG, et seoses sellega, et on rikutud tema õigust, mis tuleneb artikli 4 lõikest 1, peaks hagi esitamise keeld olema kasutatav samamoodi, nagu seoses (Inglise riigisiseste õigusnormide kohaselt) lepingust tuleneva õigusega olla kohtusse kaevatud üksnes Inglismaal.

34. Vastuses tugines HH väidetele, mille olid esitanud tema eelmised juristid:

34.1 Väited, mida [MG] esitab, tulenevad uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse eripärasest tõlgendusest, mida õigusaktist endast ei leia.

34.2 Riigisisese kohtupraktika uurimine näitab, et ei ole otstarbekas kirjeldada kohtuasja alustamist mujal kui õiguse rikkumist,¹³ ja et esialgset õiguskaitset ei saa määrata, et tagada määrusest tulenevaid õigusi, kui see õiguskaitse asub „väljaspool määruse masinavärki“.¹⁴ [lk 10]

34.3 Kohtuotsuses Owosu nähakse ette, et liikmesriigi kohus ei tohi ise kohtualluvusest keelduda; selles ei sätestata täiendavat nõuet takistada menetlust teises kohtualluvuses.

35. Court of Appeal (apellatsioonikohus, Inglismaa ja Wales) leidis, et hagi esitamise keeld ei ole Mandri-Euroopa õigussüsteemile iseloomulik ja et uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse sõnaselged sätted ei näe ette õiguskaitsevahendit, mida MG soovib kasutada. Ta märkis, et artiklis 33 ja 34 sätestatud piiratud erandite eelduseks on see, et on olemas tegelik kohtualluvuse valik. Samuti võttis kohus seisukoha, et kui kõigis üheainsa kohtualluvusega kohtuasjades jõustada mis tahes artikli 4 lõike 1 õigust kohustusliku hagi esitamise keeluga, siis i) ei aita see kaasa uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse eesmärgile aidata kaasa tõrgeteta ja harmoonilisele õigusemõistmisele (vt põhjendused 1, 3, 16, 21, 23 ja 34) ja ii) rikuks olulist viisakuse põhimõtet seeläbi, et „neutraliseeritakse välisriigi õigusnormid“. Ta leidis, et selline märkimisväärne tagajärg peaks eelduslikult olema määruses sõnaselgelt esitatud.

Kohus

¹² Nt kohtuotsus 166/80: Klomps vs. Michel (ECU:EU:C:1981:137); kohtuotsus 288/82: Duijnste vs. Goderbauer (ECLI:EU:C:1983:326); kohtuotsus C-26/91: Handte vs. TMCS (ECLI:EU:C:1992:268); kohtuotsus C-295/95: Farrell vs. Long (ECLI:EU:C:1997:168); kohtuotsus C-412/98: Group Josi Reinsurance Company SA vs. UGIC (ECLI:EU:C:2000:399) ja kohtuotsus C-281/02 Owusu vs. Jackson (ECLI:EU:C:2005:120).

¹³ Eras Eil [1995] 1 Lloyd's Rep 64, lk [76].

¹⁴ Eivalis S.A. vs. S.I.A.T. [2003] 2 Lloyd's Rep 377, lk [139].